

Inspeksjon ved BioMar AS Karmøy

Dato for inspeksjonen: 23.2.2012
Rapportnummer: 2012.005.I.FMRO
Saksnr.: 2012/943

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Daivid J. Østenstad (produksjonsleder)
Kenneth Lodden (lagerleder)
Karl Sigurd Tønnesen (logistikkleder)

Fra Fylkesmannen i Rogaland:
Johan Tore Rødland
Margareta Skog

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket ifm inspeksjonen hos BioMar AS Karmøy, heretter kalt BioMar, den 23.2.2012.

Fylkesmannen avdekket 2 avvik og 2 anmerkning under inspeksjonen.

- Avvik 1: Virksomheten mangler et måleprogram for sitt utslipp til vann
- Avvik 2: Virksomheten har mangelfull håndtering av sitt farlige avfall

- Anmerkning 1: Risikoanalyse gjennomført i 2008 er ikke oppdatert etter at handlingsplanen for 2009 var gjennomført.
- Anmerkning 2: Arbeidsfordeling mellom BioMar og Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS vedrørende mottak av avfall fra skip er uklar.

Avvikene og anmerkningene er nærmere beskrevet fra side 3 og utover i rapporten.

Rapport godkjent:

Marit Sundsvik Bendixen
ass. fylkesmiljøvernssjef

Johan Tore Rødland
senioringeniør

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr. (underenhet): 976633202	Eies av: 937843860
Besøksadresse: Husøyvegen 285, 4262 Avaldsnes	Telefon: 76 11 92 00
Bransjenr. (NACE-kode): 10.910	E-post: bjornar.pettersen@biomar.no

Kontrollert anlegg

Navn: BioMar As avd. Karmøy	Anleggsaktivitet: Fôrproduksjon
Besøksadresse: Husøyvegen 285, 4262 Avaldsnes	
Postadresse: Postboks 52, 4299 Avaldsnes	Risikoklasse: 3
Kommune: Karmøy	Tillatelse gitt: 4.9.2009
Sist kontrollert: 27.2.2008	Tillatelse sist oppdatert: 29.1.2010

2. Bakgrunn for inspeksjonen

Denne inspeksjonen ble gjennomført for å kontrollere om gjeldende krav fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven overholdes. Inspeksjonen er en del av Fylkesmannens risikobaserte industritilsyn for i år.

Inspeksjonstema

- Miljørisikoanalyse og handlingsplan for risikoreduserende tiltak, jf. utslippstillatelsen pkt.10.1 og 10.2.
- Måling og beregning av utslipp, jf. utslippstillatelsen pkt. 11.1
- Avviksbehandling
- Håndtering av farlig avfall, jf. avfallsforskriften kapittel 11
- Avfallsplan for skip, jf. forurensningsforskriften kapittel 20

Rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Dokumentunderlag

Dokumentunderlaget for inspeksjonen var:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([forurensningsloven](#)) med underliggende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester ([produktkontrollloven](#)) med underliggende forskrifter

- korrespondanse mellom virksomheten og Fylkesmannen
- virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til den daglige driften og til forhold av betydning for helse/miljø/sikkerhet
- tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven for BioMar AS Karmøy datert 4.9.2009

4. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1: Virksomheten mangler måleprogram for utslipp til vann.

Avvik fra: *Internkontrollforskriften § 5 andre ledd punkt 6
Utslippstillatelsen pkt. 11.1, jf. 3.1 og 3.2*

Funn:

- 1) Virksomheten har ikke utarbeidet måleprogram for utslipp til vann.
- 2) Virksomheten kan ikke dokumentere overholdelse av utslippstillatelsens pkt. 3.2

Kommentarer:

I utslippstillatelsen pkt. 11.1 tredje og fjerde avsnitt heter det: *Målinger og beregninger skal gjennomføres etter et program som skal inngå i bedriftens dokumenterte internkontroll. Måle- og beregningsprogrammet skal blant annet beskrive fastlegging av måle- og prøvetakingsmetoder, utvelgelse av måleperioder, samt beregningsmodeller og utslippsfaktorer som benyttes.*

Bedriften skal i forbindelse med utarbeidelse og revidering av måle- og beregningsprogrammet vurdere usikkerheten i målingene, og søke å redusere denne mest mulig.

På kontrollen kunne ikke BioMar framlegge et måleprogram for utslipp til vann. Ingen av de tilstedeværende representantene for BioMar var kjent med kravet i utslippstillatelsens pkt. 3.2 om at renseanlegget skal redusere innholdet av organisk stoff i prosessavløpsvannet med minimum 30 % før påslipp til kommunal ledning.

Virksomheten opplyste at det i perioder var gjennomført bedriftsinterne analyser av suspendert stoff i avløpsvannet etter rensing, men det fremsto uklart hvilken metodikk som var benyttet.

Virksomheten hadde ikke gjennomført analyser av vann inn på renseanlegget, dvs. urensset vann. Lave analyseverdier i vannet ut av renseanlegget kan indikere en høy renseeffekt av avløpsvannet. Det er likevel ikke mulig å dokumentere hvorvidt utslippstillatelsens krav til 30 % renseeffekt er oppfylt så lenge konsentrasjonen i vannet inn på anlegget er ukjent.

BioMar har vannmåler som registrerer totalt vannforbruk ved bedriften, men har ikke egen vannmåler på prosessavløpsvannet. Virksomheten hadde heller ikke på annet vis gjennomført mengdeberegninger av avløpsvannet.

BioMar har i sin egenrapportering tidligere benyttet totalt vannforbruk kombinert med gjennomsnittlig analyseresultat for suspendert stoff (SS) i avløpsvannet ved beregning av årlig utslipp til vann. I og med virksomheten også slipper ut vann fra diffuse kilder, for eksempel

som damp via biofilteret, vil det totale vannforbruket ved bedriften være høyere enn avløpsvannet ut fra rensenanlegget.

Beregning av organiske utslipp til resipienten vil dermed gi høyere tall enn de reelle utslippene

I henhold til *Veileder til egenrapportering for landbasert industri (TA 2877)* pkt. 2.42 Tabell 4.2: *Årlig utslipp til vann* skal tabellen inneholde samtlige utslipp av betydning som bedriften har hatt til vann i rapporteringsåret.

For å kartlegge virksomhetens bidrag til totalbelastningen av organisk utslipp til resipienten, må virksomheten i tillegg til suspendert stoff analysere på minst en parameter som kan omregnes til personekvivalenter (pe), slik som kjemisk oksygenforbruk (KOF) eller biologisk oksygenforbruk (BOF₅). Biomar må også få kartlagt sitt utslipp av totalt nitrogen.

Et måleprogram må blant annet beskrive:

- Analyseparametre
- Antall prøver og når disse skal tas ut
- Beskrivelse av metodikk for prøvetaking inkludert rengjøring av utstyr
- Hvordan prøven oppbevares (kjøling/frysing/konservering) og sendes lab.
- Angivelse av analysemetoder inkl. usikkerhet
- Beregningsmåte for beregning av årlige utslipp

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes ved at BioMar oversender Fylkesmannen et måleprogram som er dekkende for virksomhetens utslipp til vann, jf. kommentarer ovenfor.

Avvik 2: Virksomheten har mangelfull håndtering av sitt farlige avfall

Avvik fra: *Avfallsforskriften §§ 11-5, 11-8 og 11-12*

Kommentarer:

Farlig avfall skal lagres slik at det ikke medfører fare for forurensning, søl, spill eller skade på personer. I praksis betyr dette blant annet at avfallet skal lagres i tett, merket emballasje. Det skal være sikret mot nedbør og mot uvedkommende.

Farlig avfall skal ikke blandes med annet avfall. Ulike typer farlig avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning, eller skape problemer for den videre håndtering av avfallet

BioMar mellomlagrer farlig avfall i en låst container. Containeren har forhøyet kant i åpningen for å hindre at eventuelt kjemikaliesøl kan renne ut. Innvendige vegger i containeren er merket med skilt som viser hvor de ulike fraksjoner av farlig avfall skal lagres, men de enkelte fat, flasker eller annen emballasje med farlig avfall er utilstrekkelig eller ikke merket, jf. bilder fra mellomlageret. I tillegg ble det oppbevart et umerket blått plastfat med innhold på uteområdet ved biofilteret, nær mellomlageret for farlig avfall. Det ble under kontrollen ikke avklart hva dette inneholdt.

Virksomhet som leverer farlig avfall skal gi tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndtering av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Videre skal emballasjen merkes tydelig med deklarasjonsskjemaets løpenummer, jf. avfallsforskriften § 11-12

Bilder fra container for mellomlagring av farlig avfall. Emballasjen er mangelfullt eller ikke merket.

BioMar benytter en del spraybokser. Det ble opplyst at disse hittil var levert som restavfall. Virksomheten hadde dermed ikke etablert mellomlager for spraybokser eller deklart spraybokser som farlig avfall.

BioMar hadde heller ingen oppsamling av absorbenter/oljeholdige filler, men det var uklart i hvilken grad det oppsto denne type avfall.

I virksomhetens mellomlager ble klorerte løsemidler lagret på et plastfat plassert på palle, jf venstre bilde ovenfor. Selve fatet var ikke merket, men det lå en løs merkelapp ved siden av fatet. Fatet var tilnærmet fullt, og overskytende mengde var deretter lagret i en rekke 1-litersflasker på samme palle.

Løsemidler uten klor var lagret på gulvet til venstre for pallen i en rekke laboratorieflasker. Disse hadde stort sett originaletiketter, men oftest påskrevet ”avfall” med tusj.

Organiske løsemidler med og uten halogen (EAL-koder 070103 og 070104) ble sist levert 21.10.2009. Farlig avfall skal innleveres årlig dersom mengden overskrider 1 kg, jf avfallsforskriften § 11-8.

Lagerleder hos BioMar er ansvarlig for håndtering av farlig avfall ved virksomheten, men var ikke kjent med virksomhetens plikter i henhold til avfallsforskriften kapittel 11, herunder behovet for å arkivere virksomhetens kopi av deklarasjonsskjemaet (gul kopi).

Farlig avfall ble levert til SIM Næring AS, som også sto for den praktiske utfylling av deklarasjonsskjemaet. Fylkesmannen gjør oppmerksom på at BioMar som avfallsprodusent uansett er ansvarlig for at deklarasjonsskjemaet er korrekt utfyllt.

Tilbakemelding om retting av avviket:

Avviket lukkes ved at BioMar AS oversender prosedyre for håndtering av farlig avfall som er dekkende for virksomhetens plikter etter avfallsforskriften kapittel 11.

I tillegg ber vi BioMar oversende kopi av deklarasjonsskjemaer som viser at virksomheten nå har levert sin beholdning av organiske løsemidler.

5. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1: Risikoanalyse gjennomført i 2008 var ikke oppdatert etter at handlingsplanen for 2009 var gjennomført.

Kommentarer:

BioMar gjennomførte en risikoanalyse i 2008 etter metodikk beskrevet i heftet "Risikoanalyse" utgitt av NSO (Næringslivets sikkerhetsorganisasjon). Metodikken benytter matriser for å kombinere sannsynlighetstall med konsekvens tall som et mål for risiko. Risikoanalysen hadde fokus på industrivern, men omfattet også ytre miljø.

Fylkesmannen tar til etterretning at risikoanalysen for kategorien "miljø" ikke resulterte i mulige hendelser i risikokategorien "Ikke akseptabel".

På bakgrunn av risikoanalysen ble det utarbeidet en tiltaksplan for 2009 med angivelse av frister for gjennomføring og hvem som var ansvarlig for gjennomføringen. Det ble ikke framlagt dokumentasjon som viste hvorvidt tidfestede tiltak var gjennomført, og risikoanalysen var ikke oppdatert etter 2009.

Anmerkning 2: Arbeidsfordeling mellom BioMar og Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS vedrørende mottak av avfall fra skip er uklar.

Kommentarer:

BioMar leier kai av Karmsund Interkommunale Havnevesen IKS. Det er dermed havnevesenet som er ansvarlig for oppfølging av forurensningsforskriften kapittel 20 *Levering og mottak av avfall og lasterester fra skip*.

For å kartlegge hvordan avfallsmottak fra skip i praksis fungerer på Husøyområdet, hvor det er en blanding av offentlige og private kaier, hadde Fylkesmannen likevel avfall fra skip som et av temaene ved kontrollen.

BioMar hadde erfaring med at skipene i liten grad meldte inn behov for levering av avfall til havnevesenet, og det hersket også usikkerhet om den praktiske leveringen. Dette gjaldt spesielt skipsanløp for lasting av storsekk med fiskefôr, som går i rutinemessig transport mellom virksomheten og faste fiskefôr kunder.

BioMar har funnet det hensiktsmessig å ta imot avfall fra båtene og levere dette avfallet som om det var generert av BioMar. Dersom skipet hadde behov for å levere mindre kvanta farlig avfall, ble dette også levert BioMar og deklarerert sammen med virksomhetens øvrige farlige avfall.

Fylkesmannen ser positivt på at BioMar har etablert en praktisk løsning for mottak av avfall fra skip. Vi vil likevel påpeke at ordningen må formaliseres ved en avtale med havnevesenet for å sikre at leveranser av skipsavfall skjer i henhold til kravene i forurensningsforskriften kapittel 20.

6. Andre forhold

Produksjon

BioMar er siden forrige kontroll godkjent i henhold til miljøstandarden NS-ISO 14001. Produksjonen i 2011 var på 175.000 tonn, og dermed nær opptil utslippstillatelsens rammevilkår på 180.000 tonn. All produksjon ble skipet i bigbag.

Virksomheten har 75 ansatte. Det er døgkontinuerlig drift 7 dager i uka med en døgproduksjon på 700 – 760 tonn unntatt ved planlagt vedlikehold og lengre høytider.

Avviksbehandling

BioMar har etablert et system for avviksbehandling som også omfatter ytre miljø. Rutinene for oppfølging av de enkelte avvik og lukking av disse når tiltak var gjennomført virket noe uklare. Fylkesmannen vil ta sikte på en mer omfattende gjennomgang av virksomhetens avviksbehandling ved neste periodiske kontroll.

Lukt

BioMar AS har fra 1.1.2012 en begrensning på utslipp av lukt på 5 OU_E/m³ ved bolighus. FORCE Technology har gjennomført luktmålinger og spredningsanalyse for lukt i desember 2011 som dokumenterer at BioMar ikke overskrider kravet til luktutslipp.

Inspektør fra Fylkesmannen registrerte kun lukt av våt bark ved befaring på toppen av biofilteret ved full drift. I tillegg ble det registrert en svak fôrlukt på parkeringsplassen ved hovedinngangen som må skyldes diffuse kilder.

Biofilteret ble i fjor tatt ut i forbindelse med utskifting av bunnen i anlegget. Samtidig ble massen i filteret sjekket og vurdert til å være tilstandsmessig bra nok til fortsatt bruk.

Lagring av giftig kjemikalium

BioMar oppbevarer det antibakterielle kjemikaliet Termin-8® i 2 IBC-containerer på avlåst område ved biofilteret. Etiketten på den ene containeren var avbleket, mens det ikke var leselig merking på den andre containeren. Kjemikaliet var merket med symbolet for "giftig", men det var ellers ingen opplysninger om forholdsregler ved håndtering oppslått på stedet.

Det ble opplyst at stoffet var lite i bruk. Fylkesmannen vil påpeke at dette forsterker behovet for at det sammen med kjemikaliet finnes tilgjengelig instruks for håndtering samt et HMS-datablad med norsk tekst.

Fylkesmannens kontroll ved BioMar AS ble både i 2008 og 2012 gjennomført som inspeksjoner. For å få en mer utdypende gjennomgang av virksomhetens internkontroll med hensyn til ytre miljø, samt kartlegge hvordan denne etterleves i praksis, ser Fylkesmannen det som aktuelt at vår neste periodiske kontroll ved virksomheten blir gjennomført som en systemrevisjon, jf. forurensningsforskriften §§ 39-2 og 39-8.

Informasjon til virksomheten

Regelverk som det ble informert om:

- Lov om vern mot forurensninger og om avfall ([forurensningsloven](#))
- Forskrift om begrensning av forurensning ([forurensningsforskriften](#))
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter ([internkontrollforskriften](#))
- Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall ([avfallsforskriften](#))

Brosjyrer/faktaark utdelt:

- HMS-etatenes brosjyre ”[Kontroll med risiko gir gevinst](#)”
- Norsas: [Infoark - ikke refusjonsberettiget spillolje.pdf](#)
- Norsas: [Infoark - refusjonsberettiget spillolje.pdf](#)

7. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal på www.fylkesmannen.no (jf. offentleglova).

Kopi av rapporten sendes også til:

- Karmøy kommune
- Karmsund Interkommunal Havnevesen IKS
- Veldetun Vel v/Anne Elise Løberg

§§§